

STOR MILLIARD- PLAN SKAL BEKÆMPE TRIVSELS- KRISEN

ORDFØRER & KONTAKT

Pia Olsen Dyhr
pia.olsen.dyhr@ft.dk

Danmark oplever lige nu en trivselskrise. Flere og flere mistrives og får psykiske lidelser. Ikke mindst børn og unge¹. Trivselskrisen og konsekvenserne presser samtidig psykiatrien, og allerede i dag er psykiatrien overbelastet og kan ikke give den fornødne hjælp – samtidig har vi ikke opbygget tilstrækkelig med forebyggende indsatser.

Der er tale om et såkaldt ”vildt problem”², hvor ingen har en fuldstændig løsning lige nu, men hvor løsningen skal findes hen ad vejen. Det afgørende er, at vi går i gang.

SF foreslår derfor et nyt og massivt arbejde sat i gang i tre trin og over de kommende otte år frem mod 2030. Det ligger udover og i forlængelse af aftalen om en 10-årsplan på psykiatriområdet.

Dels foreslår SF en akut indsats med tiltag her og nu for at sikre, at færre både børn, unge og voksne rammes af psykiske lidelser som stress, angst og depression og i stedet gribes og hjælpes i opløbet.

Dels foreslår SF en kommission, der løbende skal afrapportere om forslag og tiltag over de kommende otte år med et substantielt beløb til at føre arbejdet ud i livet.

Jacob Mark
jacob.mark@ft.dk

DET SKER MED SAMMENLAGT 35 MIA. KR. I RYGGEN OVER DE KOMMENDE ÅR:

1. En række konkrete indsatser sættes i gang her og nu.

Både for at sikre bedre trivsel samt en hurtigere og tidligere hjælp. Det skal være et løft af de rammer, hvor børn og unge færdes – altså i daginstitutioner og folkeskolen.

2. En kommission nedsættes bredt sammensat af eksperter, faggrupper, organisationer.

Den skal komme med oplæg til Sundhedsministeriet, Socialministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet etc. Kommissionen skal stå for et omfattende forskningsprogram, herunder indsamling af viden også internationalt, og på den baggrund løbende komme med forslag til, hvad der kan gøres.

3. En stor pulje af pengene reserveres og sættes af, så der kan følges løbende op på kommissionens anbefalinger, og de kan føres ud i livet.

Mange kommissioner begrænses af et krav om, at de ikke må koste penge, men det er urealistisk at skulle sikre bedre trivsel og færre psykiske lidelser, uden at det koster ressourcer. Der er store udgifter ved at lade stå til – både menneskeligt og økonomisk.

ØKONOMI

SF foreslår, at halvdelen af det fri råderum frem til 2030 afsættes til løsninger på området. Det er det råderum, der er tilovers, når der er afsat penge til forsvar og sikkerhed, grønt råderum samt demografi. Det svarer til knap 7 mia. kr. årligt i 2030, og i alt vil der de kommende otte år være afsat 35 mia. kr. Eller knap 39 mia. kr., hvis man indregner psykiatraftalen. Om det er nok vides ikke, men det giver i hvert fald muligheder for at gennemføre tiltag, der vil rykke.

1

TRIN 1

SF foreslår her og nu konkrete tiltag til at styrke børn og unges trivsel. Desuden skal tiltagene ses som et indirekte løft af behandlingspsykiatrien, fordi færre med den rette hjælp og støtte hurtigere og tidligt dermed ikke ender med (gen-)indlæggelse.

- Styrket sundhedspleje i form af bl.a. besøg af en sundhedsplejerske det første år som anbefalet af Sundhedsstyrelsen.
- Flere voksne i daginstitutionerne ved at udbygge minimumsnormeringer på institutionsniveau og styrke efteruddannelse af personalet.
- Loft for klassestørrelse i folkeskolen på 24 elever og en frihedspulje til brug for kortere skoledage og flere timer med to uddannede voksne.
- Hurtig hjælp gennem PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) til børn og unge under 18 år, herunder vejledning til forældre, lærere, pædagoger m.fl. og hurtig, gratis psykologhjælp til 18-25-årige, hvor der allerede er afsat penge i psykiatrafiktalet.

2

TRIN 2

Der nedsættes en kommission, der skal være tværfaglig, tværsektoriel og med repræsentation af brugere og eksperter.

Kommissioner kan være syltekrugger, men ikke i dette tilfælde, for vi ved simpelthen ikke, hvordan problemet skal løses eller begrænses i det omfang, der er behov for. Vi har brug for mere viden. Og mere handling på denne viden. Samtidig skal der allerede nu afsættes konkret finansiering til området over de kommende otte år plus forskningsbevillinger.

Kommissionen skal stå for et omfattende forskningsprogram, hvor der blandt andet skal indsamles erfaringer fra andre lande, men også forskningen på selve området³.

Kommissionen skal også belyse sammenhængen mellem ensomhed, trivsel og psykiske lidelser. 380.000 voksne oplever svær ensomhed. Det er mere end otte procent af befolkningen – og tallet er stigende. Udover at ensomhed⁴ nedsætter livskvaliteten for mange, så er ensomhed også med til at gøre flere mennesker syge.

Der bør være fokus på alle tiltag, der kan styrke trivslen, og begrænse hvor mange der er i fare for at udvikle psykiske problemer. Der er ingen tvivl om, at denne type af tiltag – primær forebyggelse – er helt central for at undgå at problemerne vokser ud af kontrol.

Kommissionen vil have et bredere og mere fremadrettet sigte med blandt andet fokus på forskning end det råd, der skal nedsættes i henhold til psykiatrafiktalet, men de to organer bør selvsagt arbejde sammen.

3

TRIN 3

Det er selvsagt ikke til at sige, hvilke forslag kommissionen kommer med. Men her i Trin 3 ligger 19 mia. kr. frem mod 2030 til at føre tiltagene ud i livet.

Kommissionen bør understøttes af en minister for børn og unges trivsel, som SF tidligere har foreslået ved at udvide Børne- og Undervisningsministeriet med ansvarsområde for børn og unges mentale trivsel. Ministeren skal sikre den samlede indsats på tværs af ressortområder; folkeskole, daginstitutioner, psykiatri, social- og sundhedsområdet mv. og de andre ministerier.

OVERBLIK OVER FINANSIERING AF PLANEN

Mia. kr. 2023-niveau	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2023-2030
Prykiatriaftale september 2022:									
- Hurtig hjælp til børn og unge	0,11	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	1,86
- Psykiatri mv. andre tiltag	0,34	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	2,09
I alt	0,34	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	2,09
Konkrete prioriteringer									
- Normeringer i børnehøjde	0,20	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	3,00
- Max. 24 elever i klassen	0,00	0,03	0,10	0,35	0,55	0,75	0,95	1,15	3,88
- Frihedspulje, folkeskolen	0,21	0,61	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	6,82
- Forskning	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	2,00
I alt konkrete prioriteringer	0,66	1,29	1,75	2,00	2,20	2,40	2,60	2,80	15,69
Finansiering af andre tiltag	0,00	1,18	2,17	2,63	2,72	2,93	3,39	4,10	19,12
I alt konkrete prioriteringer									
I alt konkrete prioriteringer	1,11	2,96	4,42	5,13	5,42	5,83	6,49	7,40	38,76

Noter

1. SST: Læs Sundhedsprofilen 2021 s. 20: [linkhttps://sst.dk/-/media/Udgivelser/2022/Sundhedsprofil/Sundhedsprofilen-kort.ashx](https://sst.dk/-/media/Udgivelser/2022/Sundhedsprofil/Sundhedsprofilen-kort.ashx)
2. Bl.a. Siggie Winther Nielsen har i sin bog *Entrepreneurstaten* udfoldet det danske samfunds udfordringer med håndteringen af "wicked problems"
3. Kilde: s. 8 in "Fagligt oplæg til en 10-årsplan: Bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser", SST januar 2022, pixiudgaven understreges det, at "Psykiatrimrådet sammenholdt med tilsvarende sygdomsområder prioriteres ikke i samme grad og tildes ikke samme grad af ressourcer til forskning"
4. "Sammen imod ensomhed" – resultater fra Policy Lab om en national ensomhedsstrategi, juni 2021, bakket op af godt 90 civilsamfundsorganisationer, NGO'ere, kommuner og private virksomheder.